การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย

THE NAMING OF PLANG, ETHIC GROUP IN SANCHAROEN VILLAGE, MAE CHAN DISTRICE, CHIANG RAI RROVINCE

ปานปั้น ปลั่งเจริญศรี
PANPAN PLANGCHAROENSRI
วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
SUKHOTHAI COLLEGE OF DRAMATIC ARTS
จังหวัดสุโขทัย
SUKHOTHAI PROVINCE
ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี
CHANAICHON PLANGCHAROENSR
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
FACULTY OF EDUCATION RAGABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
จังหวัดมหาสารคาม
MAHASARAKHAM PROVINCE

Received: February 28, 2023
Revised: March 30, 2023
Accepted: April 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการตั้งชื่อ ที่มาและภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง หมู่บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย โดยเก็บข้อมูลรายชื่อจากทะเบียนราษฎร์ บ้านสันเจริญ และการสัมภาษณ์ รวมจำนวน 100 รายชื่อ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. การตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษ 2. การตั้งชื่อตามวันเกิด 3. การตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล และ 4. การตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือ ส่วนที่มาในการตั้งชื่อพบว่า กลุ่มบุคคลภายในครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังมีบทบาทในการตั้งชื่อมากกว่ากลุ่มบุคคลภายนอก โดยชื่อที่ตั้งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่บิดาเป็นฝ่ายตั้งให้ รองลงมาคือมารดา ตา ยาย ลุง และป้า ทั้งนี้การตั้งชื่อส่วนใหญ่จะให้ฝ่ายบิดาเป็นผู้ตั้งชื่อให้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการตั้งชื่อที่จะนำชื่อของบรรพบุรุษทางฝ่ายบิดามาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลาน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมความเป็นใหญ่ของเพศชายในกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง นอกจากนี้

ภาษาที่ใช้การตั้งชื่อพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปลังจะใช้ภาษาในการตั้งชื่อ 2 ลักษณะ คือ ชื่อที่เป็นภาษาปลัง และชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปลัง ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะทางภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่แปรเปลี่ยนไปตามบริบทสังคมวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การตั้งชื่อ กลุ่มชาติพันธุ์ ปลัง

ABSTRACT

The objectives of this article were to study naming characteristics, background and languages used for giving names of Plang ethic group in Sancharoen village, Patueng sub-district, Maejan district, Chiangrai province. Data was collected according to name list of one-hundred names in civil registration and interviews in the target area. The results found that there were four types of naming characteristics; 1. Birth's orders and ancestor's names, 2. Birth's dates, 3. Individually outstanding personality traits, 4. Respected people. In terms of name's background, it was revealed that family's members had played a role of naming greater than those who were not. Most of the names were given by father the most, then followed by mother, grandfather, grandmother, uncle, and aunt respectively. The point that names were provided by male or father the most, it was relevant with childhood or youth names which came from father ancestors or male elderly relatives. This meant and reflected the patriarchy value in the ethic group while languages used in naming were Plang and Non-Plang languages which revealed the naming of Plang according to social and cultural contexts changes.

Keywords: Naming, Ethic Group, Plang

บทนำ

การใช้ชื่อในการเรียกขานกันมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการติดต่อสื่อสารกันของมนุษย์ แรกเริ่มเดิมทีในการติดต่อสื่อสารกันนั้น สิ่งแรกที่เรามักจะทำกันจนเป็นวิถีปฏิบัติก็คือการทักทาย ซึ่งจะต้องมีการแนะนำตัวโดยการบอกกล่าวถึงชื่อของแต่ละบุคคล เพื่อที่จะทำให้เราสามารถจดจำและกล่าวอ้างถึงบุคคลแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ ดังนั้นจึงทำให้การตั้งชื่อเข้ามามีบทบาทสำคัญในการที่จะสรรสร้างคำในภาษา และร้อยเรียงขึ้นมาเป็นชื่อที่ใช้สื่อถึงอัตลักษณ์หรือตัวตนของเจ้าของชื่อนั้น ๆ นั่นเอง

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายของคำว่า “ชื่อ” ไว้ว่า “เป็นคำที่ตั้งขึ้นสำหรับเรียกคน สัตว์ สถานที่ และสิ่งของ โดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง สามารถจำแนกได้เป็นชื่อตัวหรือชื่อจริง ชื่อสกุล และชื่อเล่น” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่มีการนำเอาสัญลักษณ์มาใช้แทนชื่อและนามสกุล กล่าวคือเป็นการใช้อ้างอิงถึงตัวตนของมนุษย์แต่ละคน (Identity) สัญลักษณ์ซึ่งถูกนำมาแสดงตัวตนของบุคคลนี้ย่อมไม่ได้เป็นเพียงรูป

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวของแต่ละบุคคลอย่างไร้ซึ่งเหตุผล (Arbitrary) หากแต่มีความสัมพันธ์บางประการกับตัวบุคคลนั้น ๆ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ, 2550, น. 22)

ดังนั้นชื่อจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้แทนบุคคล เปรียบเสมือนสัญลักษณ์หมายถึงในแต่ละบุคคล ในบางกรณีการตั้งชื่อจะตั้งเพื่อเป็นมงคลแก่บุคคลที่ถูกตั้ง โดยถือว่าการตั้งชื่อเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของชีวิต และชื่อที่ตั้งนั้นก็นิยมให้มีความหมายในเชิงบวก เนื่องจากถือว่าใครเรียกชื่อตนก็เท่ากับเป็นการเพิ่มสิริมงคลให้แก่เจ้าของชื่อ (อ้างถึงใน ชมพูนุช โพธิ์ทองคำ, 2541) ซึ่งนอกจากความสำคัญในการสื่อสารที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ชื่อนั้นยังสามารถที่จะสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ อีกด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือชื่อเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ พบว่ามีผู้ให้ความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ (2541) ศึกษาการตั้งชื่อของกะเหรี่ยงโป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีทั้งการตั้งชื่อภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย แบ่งกลุ่มกรณีศึกษา 450 คน ออกเป็น 3 กลุ่มอายุ ซึ่งพบว่า กลุ่มอายุ 41-60 ปี ส่วนมากจะตั้งชื่อเป็นภาษากะเหรี่ยงหากตั้งชื่อเป็นภาษาไทยก็จะเขียนให้ใกล้เคียงกับภาษากะเหรี่ยง ซึ่งคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุที่ไม่ค่อยรู้ภาษาไทย ดังนั้นจึงให้เจ้าหน้าที่อำเภอตั้งชื่อภาษาไทยให้เป็นส่วนใหญ่ ความหมายชื่อส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ กลุ่มที่ 2 อายุ 21-40 ปี มีทั้งชื่อภาษากะเหรี่ยงและชื่อภาษาไทย และมีการตั้งชื่อที่มีความหมายในทางนามธรรม เช่น ความดี ความเจริญ ความสำเร็จ เป็นต้น และกลุ่มที่ 3 อายุ 1-20 ปี กลุ่มนี้ 100% ตั้งชื่อเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่จะมีความหมายในทางนามธรรม เช่น อำนาจ ชัยชนะ ความสำเร็จ ฯลฯ

นอกจากนี้นริศรา โฉมศิริ (2547) ศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ: กรณีศึกษาชาวมอญ บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีการใช้ภาษามอญ พม่า ไทย และอังกฤษในการตั้งชื่อ รวมไปถึงการประสมภาษาในการตั้งชื่อ โดยชาวมอญเพศหญิงกลุ่มอายุที่ 3 มีชื่อเป็นภาษามอญมากที่สุด ส่วนเพศชายกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปจะมีชื่อเป็นภาษาพม่ามากที่สุด มอญเพศหญิงและเพศชาย กลุ่มอายุ 1-10 ปีมีชื่อเป็นภาษาไทยมากที่สุด ในเรื่องโครงสร้างทางภาษาของชื่อ พบว่า ชื่อของมอญในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปมีจำนวนพยางค์และการสร้างคำที่ซับซ้อนน้อยกว่าชื่อของคนกลุ่มอายุน้อยและเป็นเพศเดียวกัน ทางด้านที่มาและความหมายของชื่อแสดงให้เห็นถึงค่านิยม ความเชื่อและวิถีชีวิตของมอญ ส่วนใหญ่ชื่อเพศชายมีความหมายถึง ความรักชาติ ชัยชนะ ส่วนชื่อเพศหญิงมีความหมายเกี่ยวกับความสวยงาม สำหรับเรื่องการเปลี่ยนชื่อของมอญ พบว่ามาจากเหตุผลทางสังคมมากที่สุด

การศึกษาการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ยังปรากฏงานของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2550) ซึ่งศึกษาหลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อและนามสกุลของของชาวดาระอั้ง(ปะหล่อง) หมู่บ้านไทยพัฒนาปางแดง (ปางแดงใน) ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ประกอบกับความคิดและทัศนคติของชาวระอั้งที่แสดงออกมาจากชื่อและนามสกุล พบว่า ชาวดาระอั้งมีชื่อสองประเภท ได้แก่ ชื่อดาระอั้งและชื่ออื่น ๆ เกณฑ์ในการตั้งชื่อภาษาดาระอั้งเป็นไปตามหลักการตั้งชื่อ “ทักษาปรกรณ์” ซึ่งสะท้อนความเชื่อเรื่องความเป็นมงคลอิทธิพลของพุทธศาสนา ในขณะที่ชื่ออื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวดาระอั้งกับสังคมภายนอก ได้แก่ โรงเรียนและโรงพยาบาล โดยเป็นชื่อครู

หรือแพทย์ที่โรงพยาบาลเป็นผู้ตั้งให้ สำหรับนามสกุล พบว่า ชาวดาระอั้งใช้ชื่อบรรพบุรุษ หรือญาติฝ่ายบิดามาตั้งเป็นนามสกุล นอกจากนี้ กลุ่มคนที่ใช้นามสกุลเดียวกันก็จะเป็นญาติที่สืบสายโลหิตมาโดยตรง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมดาระอั้งให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติที่เน้นเพศชายเป็นหลัก

คันธรส วิทยาภิรมย์ (2554) ศึกษาลักษณะที่มา และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ รวมทั้งศึกษาสิ่งที่สะท้อนจากการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ละเวือะ (ละว้า) บ้านป่าแป๋ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 อายุระหว่าง 1-20 ปีกลุ่มที่ 2 อายุระหว่าง 21-40 ปี และกลุ่มที่ 3 อายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 96 คน ผลการศึกษาพบว่าที่มาของการตั้งชื่อมี 3 ลักษณะ คือ 1. ตั้งชื่อตามบรรพบุรุษ 2. ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล และ 3. ตั้งชื่อตามบุคคลสำคัญ จำนวนภาษาที่ใช้มี 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาละเวือะ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาคำเมือง ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาอังกฤษ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของการตั้งชื่อของชาวละเวือะที่ยังคงให้ความสำคัญกับชื่อที่เป็นภาษาละเวือะซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็ไม่ปฏิเสธสิ่งใหม่ที่เข้ามาสู่ชุมชนซึ่งมีการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมตามยุคสมัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเด็นที่แตกต่างกันออกไป เนื่องด้วยความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของประเทศไทย จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลัง ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มมอญเขมรเป็นอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีความโดดเด่นทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งภาษาปลังที่ใช้พูดกันในถิ่นต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกันทั้งในด้านระบบเสียงและด้านวากยสัมพันธ์อย่างเห็นได้ชัดเจน และปัจจุบันก็ยังมีการศึกษาไม่แพร่หลาย อีกทั้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวกำลังจะเลือนหายไปเนื่องจากปริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย โดยจะศึกษาลักษณะการตั้งชื่อ ที่มาของชื่อ และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นมุมมองโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่สื่อผ่านการตั้งชื่อ และยังเป็นแนวทางให้กับการศึกษางานทางด้านภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ และมานุษยวิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาที่มาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การทบทวนวรรณกรรม

ดำเนินการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ และการตั้งชื่อบุคคลในปริบทสังคมไทย

2. การเก็บข้อมูล

2.1 ประสานงานทะเบียนราษฎร์ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย เพื่อขอข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกลุ่มประชาชนที่ใช้ในการวิจัย

2.2 ลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มผู้บอกภาษาในพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้แบบสอบถามและเครื่องบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงวิเคราะห์ในกรณีที่ต้องมีบทสนทนาร่วมกัน

2.3 รวบรวมข้อมูลรายชื่อคนปลังจากทะเบียนราษฎร์จำนวน 70 รายชื่อ และการลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบเจาะจงจำนวน 30 รายชื่อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำรายชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย มาวิเคราะห์ลักษณะการตั้งชื่อ วิเคราะห์ที่มาในการตั้งชื่อ และวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ โดยประยุกต์กรอบแนวคิดการวิเคราะห์จากงานวิจัยของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2550) ทั้งนี้ในการแสดงผลการวิเคราะห์การตั้งชื่อผู้วิจัยใช้ระบบการเขียนภาษาปลังด้วยอักษรไทยและกำกับด้วยสัทอักษรสากล (IPA) และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

4. การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ดำเนินการสรุป อภิปรายผลการวิจัย และเสนอแนะการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง

ผลการวิจัยดังกล่าวพบว่าลักษณะการตั้งชื่อของคนปลัง สามารถแบ่งออกได้ 4 ลักษณะ โดยการตั้งชื่อนั้นจะเน้นให้ความสำคัญกับลำดับการเกิดและชื่อของบรรพบุรุษ ลักษณะเด่นของบุคคล วันเกิด และบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ปลังยังคงมีการตั้งชื่อแบบดั้งเดิม แม้ว่าบางชื่อจะมีชื่อจริงที่เป็นภาษาไทยอยู่บ้างแต่ชื่อเล่นส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่เป็นภาษาปลังเกือบทั้งหมดและชื่อเล่นจะเป็นชื่อที่มาจากส่วนหนึ่งของชื่อจริงตลอดไปจนถึงการตั้งชื่อที่ไม่ซับซ้อน ชื่อที่พบจะมีไม่เกิน 3 พยางค์ ส่วนมากจะมีพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ โดยในสมัยก่อนวิถีปฏิบัติหรือขนบธรรมเนียมของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังเวลาที่มีเด็กเกิดมา จะมีการประกอบพิธีกรรมสลักชื่อลงบนไม้ไผ่ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ปลังเรียกกันว่า ʔáːʔɔ́ː โดยจะมีผู้ประกอบพิธีกรรมดังกล่าวซึ่งคนปลังจะเรียกว่า “อาจารย์” โดยอาจารย์ผู้ประกอบพิธีจะเคยบวชเป็นพระมาก่อนหรือเป็นผู้มีวิชาความรู้และเป็นนักปราชญ์ ซึ่งไม้ไผ่

ที่นำมาสลักชื่อในพิธีกรรมนั้นจะเปรียบได้กับใบสูติบัตรหรือใบแจ้งเกิดที่ยืนยันว่าบุคคลที่เกิดมานั้นมีชื่อและมีตัวตนในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง ลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังมีดังนี้

1.1 การตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษ ในการตั้งชื่อลักษณะนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ปลังจะมีการแบ่งเพศที่ชัดเจนในการตั้งชื่อ กล่าวคือ เพศชายและเพศหญิงจะมีการตั้งชื่อ โดยเรียงตามลำดับการเกิดก่อนและหลัง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษ

เพศชาย			เพศหญิง		
ภาษาไทย	**ภาษาปลัง**	**ความหมาย**	**ภาษาไทย**	**ภาษาปลัง**	**ความหมาย**
อ้าย	[ʔâːj]	ลูกชายคนที่ 1	เอ้ย	[ʔΦ⊥˥φ]	ลูกสาวคนที่ 1
ยี่	[jīː]	ลูกชายคนที่ 2	อี่ นาง	[ʔīː],[nāːŋ]	ลูกสาวคนที่ 2
สาม	[saǎm]	ลูกชายคนที่ 3	อ่าม	[ʔáːm]	ลูกสาวคนที่ 3
ไส	[săj]	ลูกชายคนที่ 4	อ้าย	[ʔâːj]	ลูกสาวคนที่ 4
โง้	[ŋôː]	ลูกชายคนที่ 5	อู้	[ʔûː]	ลูกสาวคนที่ 5
ล็อค	[lɔ́kˀ]	ลูกชายคนที่ 6	อ็อค	[ʔɔ́kˀ]	ลูกสาวคนที่ 6
เจ็ด	[cétˀ]	ลูกชายคนที่ 7	แอ๊ด	[ʔɛ́tˀ]	ลูกวคนที่ 7
แป๊ด	[pɛ́tˀ]	ลูกชายคนที่ 8	อาว	[ʔāːw]	ลูกสาวคนที่ 8
เก้า	[kâw]	ลูกชายคนที่ 9			
เส็บ	[sépˀ]	ลูกชายคนที่ 10			

ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะการตั้งชื่อตามลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษ และวันเกิด จากรายชื่อ 100 รายชื่อที่ได้จากการสัมภาษณ์และรายชื่อที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง ในบัญชีรายชื่อพบว่า ร้อยละ 56 มีการตั้งชื่อตามลักษณะดังกล่าวมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลังนั้นยังคงมีการตั้งชื่อแบบดั้งเดิม โดยแต่ละชื่อจะให้ความสำคัญและความเคารพต่อลำดับเครือญาติภายในครอบครัวของตนเอง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นภายในครอบครัว และที่สำคัญยังมีการนำเอาชื่อของบรรพบุรุษที่ล่วงลับแล้ว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติผู้ใหญ่ที่เคารพ มาตั้งเป็นชื่อเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดีต่าง ๆ ที่ท่านทั้งหลายได้กระทำไว้ หรือเพื่อเป็นการเสริมสร้างดวงชะตาชีวิตให้มีสุขภาพที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัย และอีกประการยังเป็นการบอกว่าใครเป็นลูกหลานของสกุลนั้นด้วย นอกจากนี้อาจมีการนำเอาลักษณะการตั้งชื่อที่ตั้งตามวันเกิดมาตั้งร่วมด้วย ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
นาย สาม	สาม [sǎ:m] ลูกชายคนที่ 3
นาง จอม	จ้วม [cû̯:am] ชื่อบรรพบุรุษ
นาย สามวัง	สามวัง [sǎ:mwaŋ] ลูกชายคนที่ 3+ ชื่อบรรพบุรุษ (เนื่องจากเกิดมาสุขภาพไม่แข็งแรงเลยใช้ชื่อบรรพบุรุษที่มีอายุยืนเพื่อเสริมดวงชะตาชีวิต)
นางสาว อรัญญา	อ่ามปุ๊ดตาล [ʔà:mpúttā:n] ลูกสาวคนที่ 3+เกิดวันพุธ+ชื่อบรรพบุรุษ (ชื่อปู่)

ประเด็นสำคัญในการตั้งชื่อลักษณะนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่ให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติที่เน้นไปทางฝ่ายชายหรือบิดา เนื่องจากการตั้งชื่อในลักษณะนี้จะพบว่าชื่อบรรพบุรุษส่วนใหญ่จะเป็นชื่อของบรรพบุรุษทางฝ่ายชาย ซึ่งสอดคล้องกับปริบททางสังคมในพื้นที่ภาคสนามที่ผู้ชายจะมีหน้าที่อยู่บ้าน ส่วนผู้หญิงจะมีหน้าที่ที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ผู้ชายจะมีหน้าที่ซ่อมแซมบ้าน ปลูกเรือน เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีการตั้งชื่อโดยนำเอาชื่อที่เป็นลำดับการเกิดของเพศหญิงมาตั้งเป็นชื่อของเพศชายเนื่องจากเป็นการถือเคล็ดให้เด็กผู้ชายมีอายุที่ยั่งยืน เพราะมีครอบครัวหนึ่งที่เคยมีลูกสาวมา 2 คนแต่ทั้งสองคนอายุสั้น พอตั้งครรภ์คนที่ 3 ซึ่งเป็นเพศชาย จึงตั้งชื่อว่า อ่าม/ที่แปลว่า ลูกสาวคนที่ 3 โดยจะเรียกให้เสียงสั้นลงเป็น อั้ม หรือ น้องอั้ม เพื่อเป็นการถือเคล็ด โดยขณะนี้เด็กผู้ชายคนดังกล่าวมีอายุครบ 14 ปีแล้ว ซึ่งถือว่ามีอายุที่อยู่นานกว่าพี่สาวสองคนที่เสียชีวิตไป

1.2 การตั้งชื่อตามวันเกิด สมัยก่อนกลุ่มชาติพันธุ์ปลังจะไม่รู้วันเดือนปี เนื่องจากยังไม่มีปฏิทินที่ใช้ในการบอกวันและเวลา โดยสมัยก่อนคนปลังจะทราบเพียงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันไหนข้างขึ้นหรือข้างแรมซึ่งจะสามารถสังเกตได้จากพระจันทร์ จึงทำให้คนปลังไม่สามารถที่จะจดจำวัน เดือน ปีเกิดของตนเองได้ ดังนั้นคนปลังในสมัยก่อนจึงไม่สามารถตั้งชื่อตามตำรามงคลที่ใช้ในการตั้งชื่อได้ โดยส่วนใหญ่แล้วจะนิยมตั้งชื่อตามวันเกิดของตนเอง ซึ่งจากข้อมูลรายชื่อที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และ รายชื่อจากบัญชีพบว่าร้อยละ 28 จะตั้งชื่อในลักษณะดังกล่าวรองลงมา ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
นาง พัด	พัด [pʰâtˀ] เกิดวันพฤหัสบดี
นาย ปุด	ปุ๊ด [pútˀ]

	เกิดวันพุธ
นาย ติ๊ด	ติ๊ด [tít$^{\neg}$]
	เกิดวันอาทิตย์
นายสุก	สุก [sùk$^{\neg}$]
	เกิดวันศุกร์

1.3 การตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล การตั้งชื่อในลักษณะนี้ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังจะมีความคล้ายคลึงกับการตั้งชื่อของคนทั่วไป โดยจะเน้นไปที่ลักษณะหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงการเกิดหรือหลังคลอด ซึ่งร้อยละ 13 ของจำนวนคนปลังในพื้นที่ที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงสัมภาษณ์จะตั้งชื่อในลักษณะนี้ในลำดับที่ 3 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อจริง	**ชื่อเล่น**
เด็กชาย ธันวา	อ้ายเต็บ [ʔâːjtɤ́p] หรือ อ้ายช้าง [ʔâːjtʒʰâːŋ]
	ลูกชายคนที่1 + [tɤ́p] แปลว่า มีรูปร่างอ้วนใหญ่จึงตั้งชื่อว่า ช้าง [tʒʰâːŋ]
นาง เล้ว	เล้ว [leˊːw] หรือ หลิว [lĭw]
	สภาพตอนออกจากครรภ์มารดามีการทำตาหลิ่วไปหลิ่วมา
นาย ยี่ป่าว	ยี่ป่าว [jîːpāːw]
	ลูกชายคนที่ 2 + [pāːw] แปลว่า ตอนเกิดมาชอบร้องไห้เสียงดัง ร้องไม่หยุด
นาย สมชาย	ยี่ลาง [jîːlāːŋ]
	ลูกชายคนที่ 2 + [lāːŋ] ที่แปลว่า ผิวดำ
นางสาว แสง	อ๊อกรอด [ʔɔ́krɔ̂ːt]
	ลูกสาวคนที่ 6 (ลูกคนสุดท้อง) + ที่รอดชีวิต

1.4 การตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือ จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลังมีการตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือเนื่องจากชาวปลังได้ให้ความสำคัญกับบรรพบุรุษและเครือญาติของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูกตเวที ความเคารพนบน้อมต่อผู้มีพระคุณ ฉะนั้นจึงมีชาวปลังบางส่วนที่ยังคงตั้งชื่อโดยยึดตามบุคคลที่ตนเองให้ความเคารพนับถือ อย่างเช่น พระหรือหมอตำแยทำคลอดและตัดสายสะดือให้ซึ่งถือเป็นผู้มีบุญคุณ เป็นต้น จากข้อมูลรายชื่อที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์พบว่า ร้อยละ 3 จะตั้งชื่อในลักษณะดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
นาย ไสแก้ว	ไสแก้ว [σα&φκE⌉⊥ω] ลูกชายคนที่ 4 + ชื่อของพระ
นาย ไอ่แก้ว	อ้ายแก้ว [?α⊥⌉φκE⌉⊥ω] ลูกชายคนที่ 1 + ชื่อของพระ
นาง ล้อ	ล้อ [λ□≅⌉] ชื่อของหมอตำแยที่ทำคลอดและตัดสายสะดือให้

ตารางที่ 2 สรุปอัตราค่าร้อยละในการตั้งชื่อลักษณะต่าง

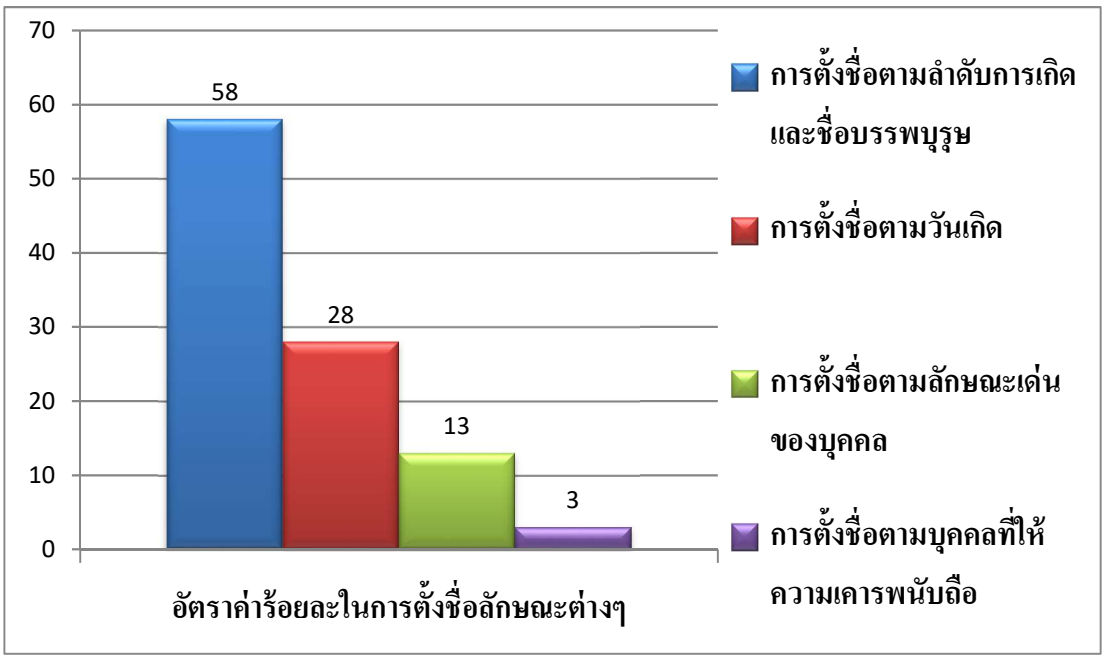

ค่าเฉลี่ยของลักษณะการตั้งชื่อเป็นข้อมูลที่ได้จากตอบแบบสอบถามร่วมด้วยการสัมภาษณ์และ การรวบรวมรายชื่อจากทะเบียนราษฎร์

2. ที่มาในการตั้งชื่อ

จากลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่มีความโดดเด่น ได้สะท้อนเห็นถึงโลกทัศน์ที่มีการเน้นให้ความสัมพันธ์ฉันเครือญาติในการที่จะเอาลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษมาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลานตนเอง ซึ่งสามารถที่จะสันนิษฐานได้ว่าบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะตั้งชื่อให้ต้องเป็นบุคคลภายในครอบครัว อันได้แก่ ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา แม้ว่าชื่อภาษาปลังที่ตั้งให้นั้นจะเป็นชื่อที่ไม่มีความหมายก็ตาม หากแต่ชื่อเหล่านั้นได้สื่อถึงโลกทัศน์และความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการตั้งชื่อ

โดยกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บุคคลภายในครอบครัว อันได้แก่ แพทย์ที่โรงพยาบาล อาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรมในการตั้งชื่อ หน่วยงานราชการ และพระ โดยจะสังเกตได้ว่าในรุ่นอายุ 1-20 กว่าปี จะเป็นรุ่นอายุที่มีการให้กลุ่มบุคคลภายนอกตั้งชื่อให้มากที่สุด และส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่แพทย์ตั้งให้ โดยชื่อส่วนใหญ่จะเป็นชื่อ ที่เป็นภาษาไทยและภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งกลุ่มในรุ่นอายุดังกล่าวก็ยังคงมีชื่อที่เป็นภาษาปลังอีกด้วย ส่งผลให้ชื่อที่ใช้ในปัจจุบันของกลุ่มอายุนี้มีสองชื่อ คือชื่อที่เป็นภาษาไทยและภาษาบาลีสันสกฤตที่แพทย์ตั้งให้และชื่อภาษาปลัง ที่บุคคลภายในครอบครัวตั้งให้นั่นเองโดยอาจเป็นชื่อเล่นหรือชื่อจริงก็ได้ ในส่วนของกลุ่มอายุอื่น ๆ คือกลุ่มอายุ 41-60 พบว่าส่วนมากกลุ่มบุคคลที่ตั้งชื่อให้จะเป็นกลุ่มบุคคลภายในครอบครัว พระ และ อาจารย์ผู้ประกอบพิธีในการตั้งชื่อเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบางชื่อที่หน่วยงานราชการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตั้งชื่อ คือ ที่ว่าการอำเภอ โดยชื่อบางชื่อของกลุ่มคนในช่วงอายุนี้ มีการเข้าใจผิดเนื่องจากประสบปัญหาในการฟังเสียงสำเนียงภาษาที่เจ้าหน้าที่ไม่คุ้นเคย จึงทำให้ชื่อที่ได้ยินผิดเพี้ยนและคลาดเคลื่อนไป เนื่องจากสื่อสารกันคนละภาษา

ตารางที่ 3 สรุปค่าร้อยละที่มาในการตั้งชื่อ

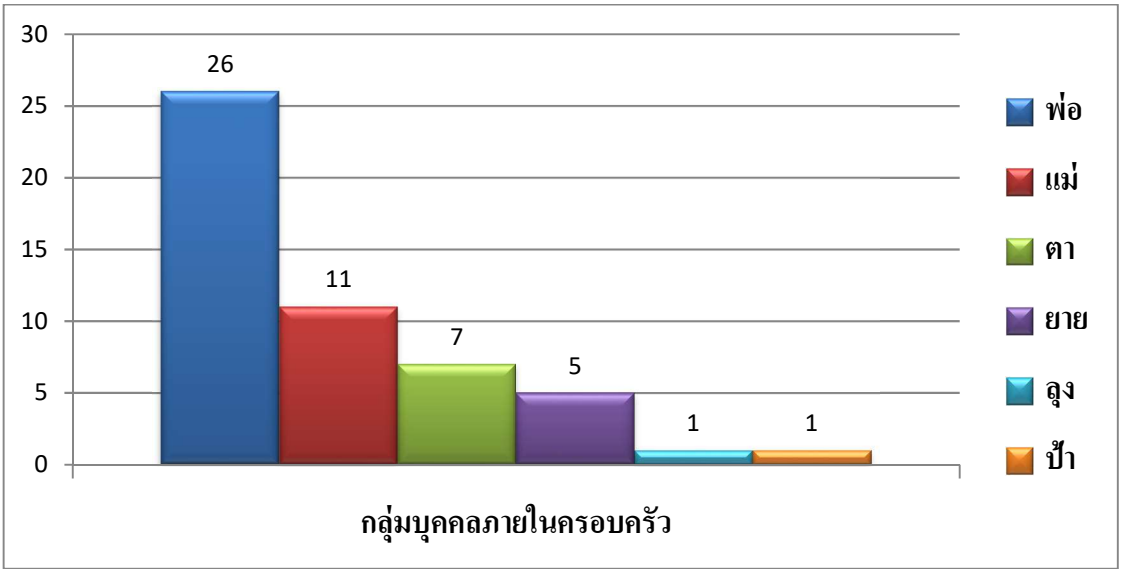

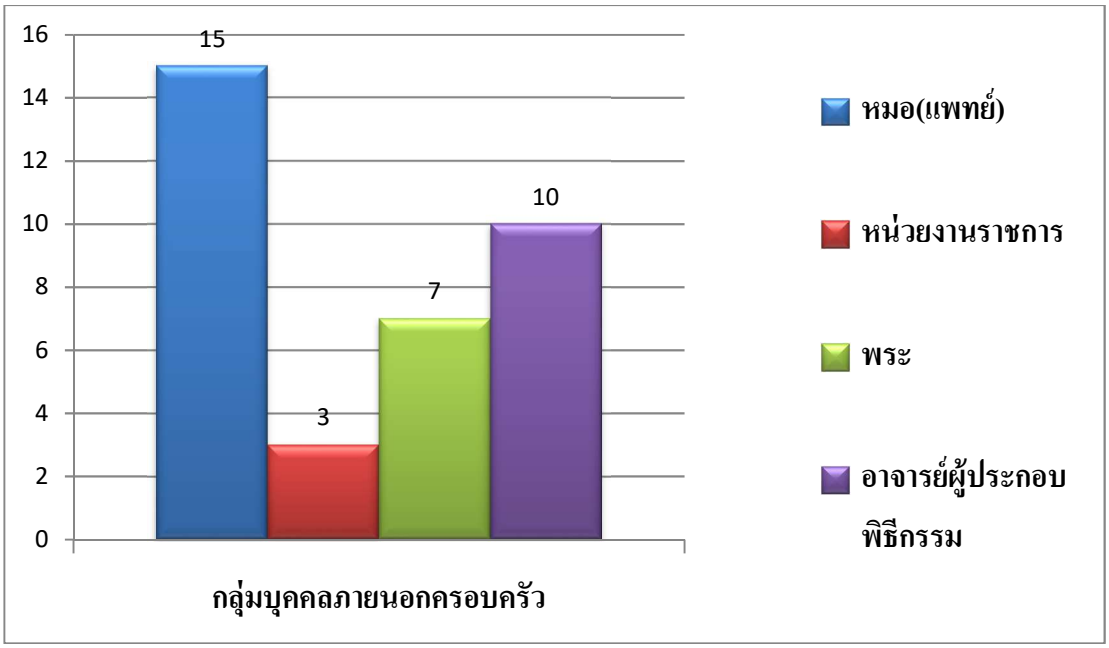

ค่าร้อยละของที่มาในการตั้งชื่อเป็นข้อมูลที่ได้จากตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากผู้บอกภาษาเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปคือ กลุ่มบุคคลภายในครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังนั้นจะมีบทบาทในการตั้งชื่อมากกว่ากลุ่มบุคคลภายนอก โดยชื่อที่ตั้งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่พ่อเป็นฝ่ายตั้งให้ รองลงมาคือแม่ ตามด้วยตายาย และลุงป้าในทำนองเดียวกัน หากพิจารณาเชิงสถิติแล้ว จะเห็นได้ว่า บุคคลภายในครอบครัวที่มีบทบาทในการตั้งชื่อส่วนใหญ่จะเน้นไปในทางฝ่ายบิดามากกว่า คือ พ่อกับตา ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่มักจะนำเอาชื่อของบรรพบุรุษฝ่ายบิดามาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลาน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการที่สังคมคนปลังนั้นจะให้ความเป็นใหญ่แก่เพศชาย ในส่วนของกลุ่มบุคคลภายนอกนั้นก็คือหมอหรือแพทย์จะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อมากที่สุด เนื่องจากยุคสมัยปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ปลังจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับปริบททางสังคมสมัยใหม่ในพื้นที่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองกว่า การคลอดบุตรจำเป็นที่จะต้องไปโรงพยาบาลแทน วัฒนธรรมในการคลอดบุตรสมัยโบราณของคนปลังที่จะต้องมีหมอตำแยมาทำคลอดและตัดสายสะดือนั้นได้เลือนหายไป จึงทำให้การตั้งชื่อของบุตรหลานต้องถูกตั้งโดยแพทย์ที่โรงพยาบาลแทน ในด้านของหน่วยงานราชการ คือ ที่ว่าการอำเภอ ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากการสื่อสารมากกว่าการตั้งชื่อ เนื่องจากเวลากลุ่มชาติพันธุ์ปลังมีความประสงค์จะทำบัตรประชาชนกับเจ้าหน้าที่ก็มักจะมีปัญหาการสื่อสารที่ผิดพลาดเนื่องจากมีการสื่อสารคนละภาษานำมาซึ่งการฟังชื่อที่คลาดเคลื่อนไปจากชื่อเดิมเป็นผลให้ชื่อของบุคคลนั้น ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่น การกร่อน การลด และการเพิ่มเสียงที่ต่างไปจากชื่อเดิม ส่วนพระนั้นเนื่องด้วยความผูกพันระหว่างคนปลังกับพระพุทธศาสนา จึงทำให้มีบางส่วนต้องการที่จะให้พระเป็นผู้ตั้งชื่อให้เพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ โดยจะนำชื่อของพระมาตั้งเป็นชื่อบุตรหลานของตนแทน นอกจากนี้ในส่วนของการที่จะต้องอุปสมบทเพื่อบวชเรียน พระจะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อด้วยเช่นกัน และอาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรมในการตั้งชื่อนั้น เดิมทีถือเป็นวิถีปฏิบัติและขนบธรรมเนียมของคนปลัง

ที่จะต้องให้อาจารย์ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้ตั้งชื่อ โดยอาจารย์จะทำหน้าที่สลักชื่อลงบนไม้ไผ่เพื่อเป็นการยืนยันตัวตนแทนใบสูติบัตรซึ่งอาจารย์ผู้ประกอบพิธีจะมีหน้าที่ทั้งในการตั้งชื่อและสลักชื่อบนไม้ไผ่

3. ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ

กลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่ส่วนใหญ่อพยพมาจากประเทศจีน ประเทศพม่า ตลอดไปจนถึงความสัมพันธ์ทางเชื้อสายตระกูลภาษาที่จัดอยู่ในกลุ่มมอญ-เขมร จึงทำให้ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังมีการปนภาษาในจำนวนค่อนข้างมาก บางชื่อมีการประสมคำที่เป็นคำภาษาปลังกับคำภาษาอื่น ๆ ในตระกูลภาษาเดียวกัน หรือบางชื่อมีการยืมคำศัพท์จากภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลเดียวกัน โดยภาษาที่นำมาตั้งชื่อส่วนใหญ่สันนิษฐานว่าเป็น ภาษาปลัง ภาษาจีน (ถิ่นสิบสองปันนา) ภาษาพม่า (ถิ่นเมืองยาง) ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทย เป็นต้น

3.1 ชื่อที่เป็นภาษาปลัง จากการตอบแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่นั้นชื่อที่ตั้งตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษกับชื่อที่ตั้งตามวันที่เกิดนั้น จะเป็นชื่อที่เป็นภาษาปลังและเป็นชื่อที่ไม่มีความหมายเนื่องจากตั้งขึ้นมาเพื่อระบุตัวตนของเจ้าของชื่อว่าเป็นลูกชายลูกสาวคนที่เท่าไร ส่วนชื่อบรรพบุรุษก็ตั้งเพื่อเป็นการระลึกถึงหรือต้องการบ่งบอกว่าเป็นลูกหลานใครสืบสกุลมาจากผู้ใด และชื่อที่ตั้งตามวันเกิดก็ตั้งเพื่อทำให้ทราบว่าเกิดวันใดเท่านั้น ซึ่งชื่อเหล่านี้จะเป็นชื่อของคนปลังที่อยู่ในช่วงอายุ 41-60 เป็นส่วนใหญ่ โดยกลุ่มบุคคลในช่วงอายุนี้ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและยังไม่มีการรับเอาวัฒนธรรมในการตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาเท่าใดนัก ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	**ชื่อเล่น**
นาง นาง	นาง [nāːŋ] ลูกสาวคนที่ 2
นาย ล็อค	ล็อค [lɔ́kˀ] ลูกชายคนที่ 6
นาย เจ๊ดฮ่อง	เจ็ดฮ่อง [céthɔŋ] ลูกชายคนที่ 7 + ชื่อบรรพบุรุษ
นาย ติ๊ด	ติ๊ด [títˀ] เกิดวันอาทิตย์
นาย สุข	สุข [sùkˀ] เกิดวันศุกร์

3.2 ชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปลัง นอกจากชื่อภาษาปลังที่กลุ่มชาติพันธุ์ปลังส่วนใหญ่ใช้กันแล้ว ยังมีภาษาอื่น ๆ อีกที่ใช้ในการตั้งชื่อตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อันได้แก่ ภาษาจีน (ถิ่นสิบสองปันนา) ภาษาพม่า (ถิ่นเมืองยาง) ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทย เป็นต้น โดยชื่อที่ตั้งด้วยภาษาเหล่านี้จะเป็นชื่อที่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ปลังตั้งให้ เช่น แพทย์ และ หน่วยงานราชการ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
(ภาษาบาลี) นาย จักรกฤษณ์	อ้ายคำอ่อน [ʔâːjkʰāmʔɔ̀ːn]
	ลูกชายคนที่ 1 + ชื่อบรรพบุรุษ (ฝ่ายบิดา) + ชื่อ บรรพบุรุษ (ฝ่ายมารดา)
(ภาษาไทย) นางสาว พีรภัทร	พัด [pʰâtˈ]
	เกิดวันพฤหัสบดี
(ภาษาเขมร) นาย จำเริญ	ไสเริญ [sǎjrɤːn]
	ลูกชายคนที่ 4 + ส่วนหนึ่งของชื่อจริง
(ภาษาเขมร) นาง จอ นามจัน	จ้วม [cuːam]
	ชื่อของบรรพบุรุษฝ่ายบิดา
(ภาษาจีน) นาง หลิว (เล้ว)	เล้ว [leˊːw] หรือ หลิว [lɪ̌w]
	ตอนเกิดชอบทำตาหลิ่วไปหลิ่วมา
(ภาษาจีน) เด็กชาย ตี๋	ตี๋ [tɪ̌ː]
	มีเชื้อสายคนจีน บิดาเป็นคนจีน

การที่กลุ่มชาติพันธุ์ปลังตั้งชื่อเป็นภาษาอื่น ๆ ดังตัวอย่างไปข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มที่เป็นเด็กไปจนวัยรุ่นที่อยู่ในระดับอายุ 1-20 ปี กับอิทธิพลของสังคมรอบข้างที่มีส่วนทำให้ชื่อของพวกเขาแตกต่างจากคนปลังในอดีต ๆ ซึ่งอยู่ในระดับอายุ 41-60 ปี เนื่องด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น การเกิดที่โรงพยาบาล หรือการที่จะต้องอพยพย้ายถิ่นไปทำงานและไปเรียนหนังสือ หรือแม้กระทั่งการสมรสข้ามวัฒนธรรมของบิดามารดา จึงทำให้การตั้งชื่อของกลุ่มคนปลังในช่วงยุคปัจจุบัน แตกต่างจากยุคสมัยก่อน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีคนปลังบางส่วนที่มีการเปลี่ยนชื่อจากชื่อที่เป็นภาษาปลังและไม่ใช่ภาษาปลังเปลี่ยนไปเป็นชื่อที่เป็นภาษาไทย เนื่องจากโอกาสที่จะต้องเข้าไปทำงานหรือไปโรงเรียนจึงทำให้มีการเปลี่ยนชื่อดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อเดิม	**ชื่อเล่น**	**ชื่อใหม่** (ภาษาไทย)
(ภาษาปลัง) นางสาว พัด ตามาน	พัด	นางสาว พีรภัทร
(ภาษาปลัง) กอน	กอน	นาย วิรัช
(ภาษาปลัง) คำอ่อน	คำอ่อน	นายจักรกฤษณ์
(ภาษาเขมร) จำรัส	อ้ายรัส	นาย ชาญณรงค์

ผู้วิจัยพบว่าแม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลังในช่วงอายุดังกล่าวจะมีการตั้งชื่อหรือเปลี่ยนชื่อเป็นภาษาไทย อย่างไรก็ตามชื่อเล่นของกลุ่มคนดังกล่าวก็ยังคงมีการตั้งโดยใช้ชื่อที่เป็นภาษาปลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์

ปลังนั้น แม้ว่าปริบททางสังคมกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมใหม่ ๆ หรือการได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่น ๆ ก็ดี ยังคงให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อที่เป็นภาษาปลังอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์หรือตัวตนของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็ยังคงที่จะเปิดรับสิ่งใหม่ และไม่ปฏิเสธการตั้งชื่อที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มบุคคลอื่น ๆ มาใช้กับการตั้งชื่อของกลุ่มตนเพื่อให้สอดคล้องกับปริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะในการตั้งชื่อ ที่มาในการตั้งชื่อและภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตลอดไปจนถึงมุมมอง โลกทัศน์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย ที่สื่อผ่านจากการตั้งชื่อจากกลุ่มประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ปลังจำนวน 30 คน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามร่วมด้วยการสัมภาษณ์ และจากการรวบรวมรายชื่อจำนวน 70 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน พบว่าลักษณะในการตั้งชื่อภาษาปลังของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ 1. ตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อของบรรพบุรุษ 2. ตั้งชื่อตามวันเกิด 3. ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล 4. ตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพ สอดคล้องกับงานวิจัยของคันธรส วิทยาภิรมย์ (2554) ที่พบว่าการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์มักตั้งตามชื่อบรรพบุรุษ ลักษณะเด่นของบุคคล รวมไปถึงบุคคลที่มีความสำคัญ ทั้งนี้การตั้งชื่อภาษาปลังจะอยู่ในลักษณะของการตั้งชื่อตามลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษและชื่อตามวันเกิด โดยชื่อจริงกับชื่อเล่นจะเป็นชื่อเดียวกันหรือชื่อเล่นเป็นส่วนหนึ่งของชื่อจริงในกรณีที่มีมากกว่า 1 พยางค์ ส่วนชื่อที่ตั้งตามลักษณะเด่นของบุคคลก็จะเน้นไปที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะตั้งครรภ์ทั้งในช่วงก่อนหรือหลังการคลอด และชื่อที่ตั้งตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือโดยมากจะเป็นชื่อของพระและหมอตำแยที่ทำคลอดในสมัยก่อนซึ่งถือเป็นผู้มีพระคุณ

ด้านที่มาในการตั้งชื่อพบว่า กลุ่มบุคคลภายในครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังนั้นจะมีบทบาทสำคัญในการตั้งชื่อมากกว่ากลุ่มบุคคลภายนอก ในส่วนของกลุ่มบุคคลภายนอกนั้นหมอหรือแพทย์ก็จะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อมากที่สุด ในด้านของหน่วยงานราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอ โดยส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกิดจากการสื่อสาร คือ การฟังชื่อที่คลาดเคลื่อนไปจากชื่อเดิม เป็นผลให้ชื่อของบุคคุลนั้น ๆ มีการกร่อน ลด และเพิ่มเสียงที่ต่างไปจากชื่อเดิมนั่นเอง ในส่วนของพระ คนปลังบางกลุ่มมีความเชื่อว่าการให้พระตั้งชื่อให้จะเป็นสิริมงคลและทำให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ โดยจะนำชื่อของพระมาตั้งเป็นชื่อบุตรหลานของตนแทนหรือไม่พระก็จะเปิดตำราตั้งชื่อให้ นอกจากนี้ยังมีในส่วนของการที่จะต้องอุปสมบทเพื่อบวชเรียน พระก็จะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อด้วยเช่นกัน สำหรับอาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรมในการตั้งชื่อนั้นเดิมทีถือเป็นวิถีปฏิบัติและขนบธรรมเนียมของคนปลังที่จะต้องให้อาจารย์ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้ตั้งชื่อให้ โดยอาจารย์จะทำหน้าที่สลักชื่อลงบนไม้ไผ่เพื่อเป็นการยืนยันตัวตนแทนใบสูติบัตรของผู้ที่ถูกตั้งชื่อให้

ด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น จะแบ่งออกเป็นชื่อที่เป็นภาษาปลังและชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปลัง โดยชื่อที่เป็นภาษาปลังส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่ตั้งตามลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษ และชื่อที่ตั้งตามวันเกิด ซึ่งชื่อเหล่านี้จะเป็นชื่อจริงและชื่อเล่นของคนปลังที่อยู่ในช่วงอายุ 41-60 สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูนุท

โพธิ์ทองคำ (2541) ที่พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าว ภาษาแม่หรือภาษาที่กลุ่มชาติพันธุ์ใช้สื่อสารกันเป็นหลักมักถูกนำมาตั้งเป็นชื่อในการเรียกขาน โดยกลุ่มบุคคลในช่วงอายุนี้ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและยังไม่มีการรับเอาวัฒนธรรมในการตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาเท่าใดนัก ส่วนชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปลังจะเป็นชื่อที่มาจากภาษาตระกูลเดียวกันหรือคนละตระกูลภาษาก็ได้เช่น ภาษาจีน (ถิ่นสิบสองปันนา) ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทย เป็นต้น โดยชื่อที่ตั้งด้วยภาษาเหล่านี้จะเป็นชื่อที่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คนปลังตั้งให้ เช่น ครู แพทย์ และ หน่วยงานราชการ

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลัง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงรายนั้นยังคงมีลักษณะการตั้งชื่อแบบดั้งเดิม แม้ว่าในช่วงอายุ 1-20 จะมีชื่อจริงที่เป็นภาษาไทยเพื่อเป็นการปรับตัวให้เข้ากับปริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ชื่อเล่นของกลุ่มคนปลังส่วนใหญ่ยังคงเป็นชื่อที่เป็นภาษาปลังเกือบทั้งหมดและชื่อเล่นจะเป็นชื่อที่มาจากส่วนหนึ่งของชื่อจริง ซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมในการตั้งชื่อที่ให้ความสำคัญกับภาษาที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเอง โดยจะเน้นให้ความสำคัญกับลำดับการเกิด ชื่อของบรรพบุรุษที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นภายในครอบครัว และที่สำคัญยังได้มีการนำเอาชื่อของบรรพบุรุษมาตั้งเป็นชื่อเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดี ความเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดไปจนถึงลักษณะเด่นของบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนหรือหลังตั้งครรภ์ ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณหรือผู้ที่ให้ความเคารพนับถือ เช่น พระ หรือหมอตำแย นอกจากนี้ชื่อที่ตั้งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่บิดาเป็นฝ่ายตั้งให้ โดยจะเห็นได้ว่าบุคคลภายในครอบครัวที่มีบทบาทในการตั้งชื่อส่วนใหญ่นั้นจะเน้นไปในทางฝ่ายชาย (บิดา) มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังที่มักจะนำเอาชื่อของบรรพบุรุษฝ่ายชายมาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลาน โดยสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการที่สังคมคนปลังนั้นได้ให้ความเป็นใหญ่แก่เพศชายดังผลการวิจัยของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2550) ที่พบว่าระบบเครือญาติของฝ่ายชายในกลุ่มชาติพันธุ์มักถูกนำมาตั้งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อโดยเฉพาะนามสกุล ซึ่งทำให้ทราบถึงเชื้อสายของญาติที่สืบทอดมาจากสกุลเดียวกัน นอกจากนี้การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลังยังสื่อถึงความสัมพันธ์เชิงสังคมกับกลุ่มบุคคลภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปและเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตั้งชื่อดังที่นริศรา โฉมศิริ (2547) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการตั้งชื่อคือปัจจัยทางด้านสังคม อย่างเช่น การเข้ารับการบริการสาธารณสุข การติดต่อราชการกับเจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานราชการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเข้าถึงการบริการสวัสดิการทางสังคมขั้นพื้นฐานที่ทางภาครัฐได้จัดหาให้ ซึ่งคนปลังยังคงที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงชื่อและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามปริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อแสนอแนะ

1. ศึกษาการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอื่น ๆ
2. เปรียบเทียบการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ไทยและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในมิติด่านความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

คันธรส วิทยาภิรมย์. (2554). การตั้งชื่อกับชาติพันธุ์ละเวือะ บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 30(2),* น. 5-22.

ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ. (2541). *การตั้งชื่อของกะเหรี่ยงโป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

นริศรา โฉมศิริ. (2547). *การศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ: กรณีศึกษาชาวมอญบ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.* กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่นส์.

สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ. (2550). ชื่อและนามสกุลของชาวดาระอั้ง ที่หมู่บ้านไทยพัฒนาปางแดง (ปางแดงใน) ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(2),* น. 21-40.

ผู้เขียนบทความ

อาจารย์ปานปั้น ปลั่งเจริญศรี อาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จังหวัดสุโขทัย อีเมล paintpanpan@gmail.com

อาจารย์ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษ์ศึกษาและภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อีเมล punchie2012@gmail.com